

ΓΝΩΡΙΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΟΥ:

Η διαθεματική σύνδεση του περιβάλλοντος, της τοπικής ιστορίας και της φυσιογνωμίας μιας περιοχής με βάση το Αναλυτικό Πρόγραμμα μέσα από την περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Σταυρόπουλος Ανδρέας

Δάσκαλος, συντονιστής ομάδων εργασίας, Παναγή Μούστου 45, Κουτσοπόδι - Αργολίδας

T.K. 21200, anstavro@sch.gr, 2751091780, 269203128, 6944545891

Κ.Π.Ε. Κλειτορίας

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Περιβάλλον, ενεργός συμμετοχή, επίλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων, επίλυση, αιεφορία, στάσεις, τοπική κοινωνία, ευαισθητοποίηση, συνεργασία, ανακάλυψη, βιωματική μάθηση, σημείο αναφοράς, φαντασία, φυσιογνωμία περιοχής, ιστορικά πρόσωπα.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Σχολικό πρόγραμμα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα παρουσίασε εκπαιδευτικό ενδιαφέρον, γιατί έδωσε δυνατότητες για διεπιστημονική προσέγγιση καθώς και τη βάση για μια σειρά από εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες των κατοίκων σχετίζονται με τη φύση και το περιβάλλον (κυρίως αγρότες), πράγμα που σημαίνει πως οι μικροί μαθητές ήταν ήδη ευαισθητοποιημένοι και είχαν αρκετές γνώσεις για αυτό, ενώ η μικρή απόσταση από την πόλη είχε κάνει αισθητές τις φυσικές διαφορές. Έτσι διευκόλυναν σε μεγάλο βαθμό την ολοκλήρωση του προγράμματος και την επίτευξη των στόχων του. Τα παιδιά συνεργάστηκαν με τοπικούς φορείς - Δήμαρχο - Αντιδήμαρχο - Προϊστάμενο Δημοτικών υπαλλήλων - Υπεύθυνο Δημοτικής Βιβλιοθήκης - Διευθυντές σχολείων (Νηπιαγωγείου - Δημοτικού - Γυμνασίου) - Αστυνόμο - Προέδρους Συνεταιρισμών κ.λπ. Ενημερώθηκαν για τα πορτοκάλια, τα βερίκοκα και τις ελιές, που είναι τα προϊόντα του τόπου τους και προσέγγισαν το πρόσωπο παρελθόν του χωριού τους και ένα μικρό μέρος της ιστορίας του.

ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Η ουσιαστική γνωριμία με τον τόπο τους,
- Η απόκτηση γνώσεων για τις ιδιαιτερότητες της περιοχής που ζουν,
- Η ανάπτυξη δεσμών με την περιοχή στην οποία μεγαλώνουν,
- Η ευαισθητοποίησή τους στα υπάρχοντα προβλήματα,
- Η ενεργητική τους συμμετοχή στην ανάπτυξη του τόπου τους,
- Η συλλογή, ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση των πληροφοριών,
- Η συνεργασία και επικοινωνία μέσα από την ομαδική εργασία,
- Η διαπραγμάτευση διαφορετικών απόψεων,
- Η βιβλιογραφική έρευνα και η έρευνα στο πεδίο,
- Η ανάπτυξη κριτικής σκέψης, αυτοπεποίθησης και φαντασίας,
- Η διασαφήνιση αξιών και
- Η έκφραση αξιολογικών κρίσεων.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Μέθοδος project,
2. Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία,
3. Περιβαλλοντικό μονοπάτι,
4. Επίλυσης προβλήματος,
5. Εργασία πεδίου.

ΜΕΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Παρατήρηση,
2. Ομαδική συζήτηση,
3. Συνέντευξη,
4. Καλλιτεχνική δημιουργία (ζωγραφική, κατασκευές),
5. Θεατρικό παιχνίδι – παιχνίδι ρόλων.

Στη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος έγιναν μία σειρά:

Α. Διερευνητικών δραστηριοτήτων όπως:

1. Η αναζήτηση και καταγραφή πληροφοριών,
2. Η επεξεργασία των πληροφοριακών δεδομένων και
3. Η παρουσίαση των συμπερασμάτων, αφού πρώτα καταγράφηκαν.

Β. Επισκέψεις σε χώρους ενδιαφέροντος όπως: πλατείες, σχολεία (Νηπιαγωγείο, Γυμνάσιο), Σιδηροδρομικός Σταθμός, εκκλησίες, ξωκλήσια, βιβλιοθήκη, Δημαρχείο, Συνεταιρισμοί κ.λπ., αφού προετοιμαστήκαμε για να αποκτήσουν αυτές οι επισκέψεις εκπαιδευτική και παιδαγωγική διάσταση. Πριν από την επίσκεψη γινόταν προετοιμασία για τη σπουδαιότητα του χώρου και ανασκόπηση των γνώσεων, που κατείχαν οι μαθητές για το χώρο καθώς και προετοιμασία των ερωτημάτων για τους αρμοδίους.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης γινόταν συστηματική καταγραφή των παρατηρήσεων, διατυπώνονταν υποθέσεις και προβλέψεις, επιχειρούνταν εξηγήσεις και διατυπώνονταν τα πρώτα συμπεράσματα. Με το τέλος της επίσκεψης γινόταν ανακεφαλαίωση των συμπερασμάτων και δημοσιοποιούνταν με ποικίλους τρόπους.

Γ. Αναπαραστάσεις κοινωνικών γεγονότων ή καταστάσεων: Ζητήθηκε από τους μαθητές, αφού πρώτα μελετήσουν γεγονότα ή καταστάσεις, να παρουσιάσουν στην τάξη ως μέρος του μαθήματος ή «επί σκηνής» το γεγονός ή την κατάσταση στο πλαίσιο ειδικής εκδήλωσης (προβλεπόταν ελευθερία ως προς το βαθμό αυτοσχεδιασμού, σκηνοθετική στήριξη κ.λπ.).

Δ. Αξιοποίηση του προφορικού λόγου που προέβλεπε:

1. Συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης, όπου κατατίθονταν στοιχεία και αναπτύσσονταν απόψεις,
2. Διαλεκτικές αντιπαραθέσεις, στις οποίες οι μαθητές παρουσίαζαν τις αντίθετες θέσεις και ακολουθούσε συζήτηση μεταξύ των μαθητών,
3. Εισηγήσεις σύντομης έκτασης,
4. Σχολιασμοί και συνεντεύξεις,
5. Εκφωνήσεις και περιγραφές με έμφαση στην ορθή εκφορά του λόγου και την αξιοποίηση των εκφραστικών δυνατοτήτων της φωνής.

Ε. Ενεργοποίηση της δημιουργικότητας με τη χρήση των τεχνικών (είδη ζωγραφικής, χειροκατασκευές)¹.

Το πρόγραμμα εξελίχθηκε κατά τη διάρκεια του Σχ. Έτους και ήδη στις αρχές Ιουνίου είχε ολοκληρωθεί με τους μαθητές να έχουν εμπλακεί στα εξής επιμέρους θέματα:

- Χαρτογράφηση υπό κλίμακα,
- Χάρτης του χωριού,
- Υπηρεσίες,
- Πλατείες - χώροι,
- Ναοί - ξωκλήσια,
- Συνεταιρισμοί,
- Συλλογή πληροφοριών.

Ενώ είχαν συνεργαστεί με τους ακόλουθους φορείς:

- Δημοτική Αρχή (Δήμαρχος - Αντιδήμαρχος - Δημοτικοί υπάλληλοι),
- Αστυνομικό σταθμό,
- Υπεύθυνο Δημοτικής Βιβλιοθήκης,
- Πρόεδρους Συνεταιρισμών,
- Διευθυντές σχολείων.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η επίτευξη των στόχων έδωσε ιδιαίτερη ικανοποίηση στους μικρούς μαθητές. Δήλωσαν πως αρκετά από αυτά που γνώρισαν, κατά τη διάρκεια του προγράμματος, ήταν γνωστά - άγνωστα γι' αυτούς και πως πολλά από αυτά που ερεύνησαν τους κίνησαν το ενδιαφέρον, ώστε να θέλουν να μάθουν περισσότερα για τον τόπο τους. Τους βοήθησε να γνωρίσουν καλύτερα κατοίκους του χωριού, να αναπτύξουν διαπροσωπικές σχέσεις και να συνεργαστούν μαζί τους. Απέκτησαν νέες εμπειρίες και γνώσεις. Δήλωσαν ακόμη πως θα ήθελαν το επόμενο σχολικό έτος να συνεχίσουν αυτή την αναζήτηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. *Περιβαλλοντική εκπαίδευση και αγωγή*, Νίκος Ράπτης, Εκδόσεις Τυπωθήτω, 2000.
2. *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Ευγενία Φλογαΐτη, Ελληνικά Γράμματα, 1998.
3. *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Α. Γεωργόπουλος – Ε. Τσαλίκη, εκδόσεις Gutenberg, 1998.
4. Ματσαγγούρας Η., *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση*. Αθήνα, Γρηγόρης, 2000.
5. *Βιωματική – Επικοινωνιακή Διδασκαλία: η εισαγωγή της μεθόδου project στο σχολείο*, Χρυσ αφίδης Κ., Gutenberg, Αθήνα 2000.
6. *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στο Σχολείο*, Α. Ε. Κασωτάκης, Χανιά 2003.
7. ΥΠΕΠΘ ΚΑΙ Π.Ι., *Οδηγός για την εφαρμογή της Ε. Ζ.*, Βιβλίο για το Δάσκαλο, Αθήνα 2001.
8. *Η δημιουργικότητα στο σχολείο*, Ξανθάκου Γ., Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.
9. *Η οργάνωση της διδασκαλίας – μάθησης με ομάδες εργασίας*, Κανάκης Ι., Αθήνα 1987.
10. *Πανελλήνιο Συμπόσιο: σχεδιασμός και παραγωγή παιδαγωγικού υλικού για την περιβαλλοντική εκπαίδευση*, Ελληνική Εταιρία για την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, Α. Α. Λιβάνη, Αθήνα 2003.
11. *Περιβαλλοντική εκπαίδευση. Θεωρία και πράξη*, Δ. Καλαϊτζίδης – Κ. Ουζούνης, εκδόσεις Σπανίδη, Ξάνθη 2000.